

Arbetsmarknadsdepartementet
Enheten för arbetsrätt och arbetsmiljö
103 33 Stockholm

E-post: a.remissvar@regeringskansliet.se,
susanna.stahl@regeringskansliet.se

2020-10-20

Remittering av SOU En moderniserad arbetsrätt (2020:30)

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) har mottagit remissen om en moderniserad arbetsrätt (SOU 2020:30) av Arbetsmarknadsdepartementet för yttrande.

Tillväxtanalys har tagit del av betänkandet och lämnar nedan kommentarer på de delar som ligger inom myndighetens kompetensområde.

Tillväxtanalys väljer att fokusera på utredningens bedömningar av konsekvenserna av förslagen (kapitel 19 i betänkandet), mer specifikt i de delar som gäller rörligheten på arbetsmarknaden och de förväntade konsekvenserna av förslaget om att arbetsgivare ges ett reglerat ansvar för kompetensutveckling.

Sammanfattande kommentar om förslagets förväntade konsekvenser

Utredningen har hanterat ett svårt uppdrag och redogör på ett godtagbart sätt för de avvägningar som gjorts. Det finns några perspektiv som enligt Tillväxtanalys kan problematiseras ytterligare, nämligen hur den ökade rörlighet som förväntas genom de föreslagna ändringarna påverkar arbetsmarknadsregionerna samt att det fortfarande råder osäkerheter i effekten av personalutbildning.

- Utredningens bedömning är att förslagen inte har några nämnvärda regionala effekter. Tillväxtanalys vill framhålla att utredningens förslag kan ha konsekvenser som påverkar regionerna i olika riktningar. Tidigare studier visar exempelvis att de regionala ekonomiernas branschammansättning har stor betydelse för individernas möjligheter till snabb återanställning vid uppsägning.

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Östersund
Postadress
Studentplan 3 831 40 Östersund
Besöksadress
Studentplan 3, Östersund

Stockholm
Postadress
Studentplan 3 831 40 Östersund
Besöksadress
Torsgatan 11, plan 4

Kontakt
010-447 44 00
info@tillvaxtanalys.se
www.tillvaxtanalys.se
Org. nr 202100-6164

- Tillväxtanalys vill också lyfta vikten av att de kompetensutvecklande insatser som kan komma att genomföras genom förslaget har en verklig nytta för företag, individ och samhälle. Tillväxtanalys vill därför peka på det osäkra kunskapsläget i fråga om avkastning av personalutbildning, som bland annat gör det svårt att veta vad som driver effekter på såväl företag som individer.

Tillväxtanalys ser, likt utredningens bedömning, att behov och krav på kompetensutveckling inte är helt identiska över hela arbetsmarknaden. Tillväxtanalys menar därför att flexibilitet och branschanpassade lösningar därför bör eftersträvas. Arbetsmarknadens parter har hittills haft en viktig roll i att åstadkomma sådana lösningar.

Tillväxtanalys bedömningar av förslagets konsekvenser

Förslagen kan få konsekvenser ur ett regionalpolitiskt perspektiv

Tillväxtanalys stödjer utredningens slutsatser om att rörlighet, såväl mellan yrken som geografiskt, främjar produktivitet och tillväxt. Utredningens bedömning är att förslagen i sin helhet inte har några nämnvärda regionala effekter (s. 588). Det bör dock påpekas att en ökad rörlighet sannolikt påverkar regionerna i olika riktningar. Tidigare studier visar att strukturomvandlingens positiva effekter fördelas ojämnt mellan regioner och individer.¹ Det finns därmed en potentiell målkonflikt till följd av en rörlighet som sannolikt leder till ytterligare koncentration av högutbildad arbetskraft och produktivitet till storstadsstadsområdena. Denna målkonflikt berörs överhuvudtaget inte i betänkandet.

Regionala skillnader finns också sett till individers sannolikhet till återanställning efter uppsägningar. Tidigare studier pekar sammantaget på att sannolikheten att återanställas varit god på en aggregerad nivå och ur ett historiskt perspektiv, med avvikelser beroende på konjunkturläge. Däremot pekar dessa studier på att de regionala ekonomiernas branschammansättning har stor betydelse för individernas möjligheter till snabb återanställning. Generellt sett tar det till exempel längre tid att hitta ett nytt arbete i mer glest befolkade områden än i storstadsregionerna. Utfallet kan också variera regionalt mellan yrkes- och åldersgrupper samt mellan män och kvinnor.²

---

¹ Se forskningsöversikten i Tillväxtanalys (2020), *Nedläggningar och stora neddragningars effekter på branscher och yrkesroller – en analys utifrån geografi och kön* (PM 2020:05) samt Tillväxtanalys (2020), *Statens förändrade roll vid omställning efter större nedläggningar* (PM 2020:11) Dessa och andra svenska studier analyserar ofta skillnader mellan så kallade funktionella arbetsmarknadsregioner (FA-regioner).

² Se forskningsöversikten i Tillväxtanalys (2020), *Nedläggningar och stora neddragningars effekter på branscher och yrkesroller – en analys utifrån geografi och kön* (PM 2020:05)

Tillväxtanalys ser samtidigt vikten av att på en nationell nivå dra nytta av struktur- omvandlingens positiva effekter där kompetens och flexibla lösningar är helt väsentliga. Det finns mycket forskning som visar positiva effekter av en flexibel arbetsmarknad och frekventa arbetsgivarbyten.³ Bland annat är arbetskraftens rörlighet en viktig mekanism för indirekta effekter av arbetsgivarbyten som innebär att kunskap och erfarenhet sprids mellan företag. Det kan i praktiken innebära att anställda tar med sig information om och erfarenhet av nya teknologier, nya sätt att organisera arbetet, utveckla mjukvara och data eller av varumärkesbyggande globalt. Detta har visat sig ha effekt på de rekryterande företagens produktivitet, sysselsättning och innovation. Tillväxtanalys menar att detta kan ses som motiv att verka för en flexibel och rörlig arbetsmarknad med låga trösklar för att nyanställa, men också låga risker för individer att byta jobb. Inlåsningsprocesser kan motverka sådana kunskapsöverföringsprocesser och därmed hämma svensk konkurrenskraft, utveckling och tillväxt.

Kunskapsläget ger svårbedömda konsekvenser av förslaget om ett reglerat ansvar för kompetensutveckling

Tillväxtanalys instämmer i utredningens slutsatser om att arbetskraftens kompetens är avgörande för att ekonomin ska fungera väl och att kompetensutveckling i arbetsgivarens regi ökar i betydelse med de förändringar som sker på arbetsmarknaden. Utredningen drar slutsatsen att kompetensutveckling genom utbildningar, som tillhandahålls av en arbetsgivare, troligtvis har positiva effekter på sysselsättning och inkomster (s. 570). Utredningen berör i korta ordalag svårigheterna att utvärdera personalutbildningar. Tillväxtanalys vill framhålla de osäkerheter som gäller i fråga om avkastning av personalutbildning. I en kommande studie redovisar Tillväxtanalys forskningsläget på området, som pekar på svårigheterna att utvärdera effekter av personalutbildning inte minst på produktiviteten. En anledning till osäkerheten kring estimat är att det i regel saknas tillräcklig information om innehållet i personalutbildningen. Det är därmed svårt att fastställa vad som driver en eventuell positiv effekt. En fråga är därmed *vilka* personalutbildningar som har en effekt (och på vem) och möjligheterna att generera sådan kunskap. Bristen på trovärdiga utvärderingar kan leda till att personalutbildningar inte utformas på ett sätt som gagnar arbetstagaren, arbetsgivaren, eller samhället i stort. Det kan också nämnas att det på senare år publicerats förhållandevis få studier om effekter av utbildningar som tillhandahålls av arbetsgivare, bland annat på grund av metodologiska problem. Tillväxtanalys vill framhålla vikten av att de kompetensutvecklande insatser som kan komma att genomföras genom förslaget har en verklig nytta för företag, individ och samhälle. Kunskapsläget gör att konsekvenserna av ett reglerat ansvar för kompetensutveckling, i termer av avkastning, är svårbedömda.

---

³ Se t ex: Balsvik, R. (2011). *Is labor mobility a channel for spillovers from multinationals? Evidence from Norwegian manufacturing*. Review of economics and statistics, 93(1), 285-297; Braunerhjelm, P., Ding, D., Thulin, P., 2020. *Labour market mobility, knowledge diffusion and innovation*. European Economic Review 123, 103386. <https://doi.org/10.1016/j.euroecorev.2020.103386>; Poole, J. P. (2013). *Knowledge transfers from multinational to domestic firms: Evidence from worker mobility*. Review of Economics and Statistics, 95(2), 393-406; Maliranta, M., Mohnen, P., & Rouvinen, P. (2009). *Is inter-firm labor mobility a channel of knowledge spillovers? Evidence from a linked employer-employee panel*. Industrial and Corporate Change, 18(6), 1161-119.; Tillväxtanalys (2019) *Stora kunskapsintensiva investeringar – orsaker, verkan och den offentliga sektorns roll*. PM 2019:13.; Tillväxtanalys (2020) *Productivity effects of knowledge transfers through inter-firm labour mobility*. WP2020:03.

Tillväxtanalys vill också framhålla att det för mindre arbetsgivare, tvärtemot vad utredningen menar (s.614), också kan vara svårare att överblicka behovet av kompetens till exempel i avsaknad av en HR-funktion eller uttalade strategier för sin kompetensförsörjning. Tidigare studier pekar på att det inte alltid finns långsiktiga planer för anställdas kompetensutveckling utan att frågan i synnerhet bland mindre företag snarare kan behandlas på ett reaktivt sätt för att möta efterfrågan eller behovet av att ta till sig ny teknik.⁴ En fråga är hur den osäkerhet som kan uppstå bland framförallt mindre företag hanteras om utredningens förslag blir verklighet.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören. Föredragande har varit analytiker Maria Bond. I ärendet handläggning har även avdelningschef Håkan Gadd deltagit.

Sverker Härd
Generaldirektör

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Östersund

Postadress: Studentplan 3, 831 40 Östersund

Besöksadress: Studentplan 3, Östersund

Stockholm

Postadress: Studentplan 3, 831 40 Östersund

Besöksadress: Torsgatan 11, plan 4

Telefon: 010-447 44 00

E-post: info@tillvaxtanalys.se

Webb: www.tillvaxtanalys.se

Organisationsnummer: 202100-6164

---

⁴ Se t.ex. Tillväxtanalys (PM 2020:14), Kompetensförsörjning genom livslångt lärande --- fem fallstudier i fyra europeiska länder och Henning m.fl. (2019) Kompetenser för industri i omvandling. Utmaningar och strategier i nya kompetenslandskap. Centrum för regional analys CRA Working Papers 2019:1.